

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตรา 22 กำหนดแนวการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 (1) – (4) กำหนดให้ดำเนินการโดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการผู้เรียน ให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน เกิดการเรียนรู้จากการเรียนการสอนโดยผสมผสาน ความรู้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 14)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม หลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริงเต็มตามศักยภาพ เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข พัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบถ้วน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เป็นแนวทางในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบวิธีการที่เหมาะสม

กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ครูผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิตการศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ และที่สำคัญกิจกรรม

นักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์ ปฏิบัติตาม แผนประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกัน ปลุกฝังระเบียบวินัยกฎเกณฑ์ การทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข โดยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ต้องจัดกิจกรรมให้มีการบูรณาการกับองค์ความรู้ ต่างๆที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาศักยภาพ ตนเองอย่างเต็มที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 1-5)

กิจกรรมลูกเสือนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีจุดเน้นโดยน่านโยบายด้านสังคมของ รัฐบาล โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่ยึดคุณธรรมนำความรู้ โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาทุกระดับเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย มุ่งพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะกลยุทธิ์คุณธรรมนำความรู้เพื่อนำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้สนับสนุนรูปแบบกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำฐานข้อมูล เกี่ยวกับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาและเน้นการส่งเสริมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ที่ผ่านกระบวนการลูกเสือ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 3-6)

สำหรับกิจกรรมลูกเสือไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงจัดตั้ง “กองเสือป่า” ขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2454 ทรงฝึกผู้ใหญ่ (ส่วนใหญ่เป็น ข้าราชการพลเรือน) ให้มีการซ้อมรบกลยุทธิ์ต่างๆ เพื่อเป็นการปลูกฝังค่านิยมให้ประชาชน ชาวไทยได้รู้จักคุณค่าแห่งการทหารด้วยทรงเล็งเห็นว่า “ประเทศจะดำรงคงอิสรภาพอยู่ได้ก็ด้วย ประชาชนทั้งหลายรักประเทศ” ฝ่ายเด็กผู้ชายที่อยู่ในวัยเด็ก ก็เป็นผู้ที่สมควรได้รับการฝึกฝน ทั้งในส่วนร่างกายและจิตใจให้มีความรู้ทางเสือป่า เพื่อว่าโตขึ้นจะได้รู้จักหน้าที่ที่ผู้ชายไทย ทุกคนควรประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง เมื่อมีพระราชดำริเช่นนั้นแล้วจึงทรง โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียนและสถานที่อันสมควร และทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราระเบียบข้อบังคับลักษณะการปกครองลูกเสือขึ้นไว้ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2454 พระราช ประสงค์ที่ได้คิดจัดให้มีลูกเสือขึ้น ก็โดยปรารถนาที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ความจงรักภักดีต่อ ผู้ทรงดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องตามนิติธรรมประเพณี 2) ความรักชาติบ้านเมือง และนับถือ พระศาสนา และ 3) ความสามัคคีในคณะ และไม่ทำลายซึ่งกันและกัน โดยทั้ง 3 ประการนี้

เป็นรากฐานแห่งความมั่นคงที่จะนำให้ชาติดำรงอยู่เป็นไทยได้ ปัจจุบันได้มีการโปรดเกล้าให้ใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551 : 2-3)

จากการศึกษานำร่อง พบว่า การบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษานั้น จะต้องมีการบริหารงานที่ดี ในการบริหารจัดการ วางแผนกำหนดทิศทางและเป้าหมาย ผู้บริหารจะต้องมีพฤติกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีการทำงานที่เป็นระบบ อาศัยการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาระบบการเรียนรู้ต่างๆให้กับผู้เรียน (สมพงษ์ เมษนาวัน, 2553, สิงหาคม 20) ที่สำคัญผู้บริหารควรสร้างทีมงาน ที่มีความสามัคคี มุ่งไปที่วัตถุประสงค์เดียวกัน มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น ร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมอย่างไว้วางใจกัน (สมเกียรติ ปานศิริ, 2553, สิงหาคม 23)

ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการบริหารงานขององค์กรให้ประสบผลสำเร็จ เพราะผู้นำต้องมีกระบวนการในการสร้างอิทธิพล เพื่อผลักดันให้ผู้อื่นทุ่มเททำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีการวางแผนกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กร จัดองค์การให้มีทรัพยากร เพื่อนำแผนไปสู่การปฏิบัติ มีการนำและการบังคับบัญชาโดยภาวะผู้นำจะเป็นการสร้างความรู้สึกรักผูกพันและความกระตือรือร้น เพื่อให้ผู้ทำงานใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ที่จะขับเคลื่อนให้งานประสบความสำเร็จ (วิทยา ด้านธำรงกุล, 2546 : 244) สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 69) บทบาทของผู้นำ หรือผู้บริหารสถานศึกษาในตำแหน่งผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนก็ต้องอาศัย ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ต้องหากระบวนการในการสร้างอิทธิพลเพื่อผลักดันให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ หรือครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือ ทุ่มเททำงานใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เป็นกลไกขับเคลื่อนเพื่อให้การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และส่งผลให้ลูกเสือนิคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและคณะลูกเสือแห่งชาติ ต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิชัย ธีรทาสรี (2552 : 101) ที่ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือกลุ่มลูกเสือโรงเรียนเขาชัยวิทยา พบว่า ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการลูกเสือโรงเรียน มีการดำเนินการและมีผลการดำเนินการที่เป็นไปตามรูปแบบที่เปิด คือ 1) การทำงานเป็นทีม 2) การมีส่วนร่วม 3) การมีภาวะผู้นำ และ 4) การเสริมสร้างพลังอำนาจ ผู้นำมีพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการพัฒนาครูโดยการสอบถาม สังเกต อุดมการณ์ของครู มีการส่งเสริม

ให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือ และเชิญวิทยากรที่มีคุณวุฒิขั้นวุฒิปริญญาโท 4 ท่านมาให้ความรู้ อีกทั้งสนับสนุนเอกสารต่างๆที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ และงานวิจัยของ กฤษณะ คำสุวรรณ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียน บวรณะศึกษา เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและปฏิบัติให้ชัดเจน และควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการกำหนดระยะเวลา วิธีการ ผู้รับผิดชอบ และเครื่องมือในการประเมินผลให้ชัดเจนควรมีการสำรวจข้อมูลด้านความพร้อมของบุคลากร และสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้ อนึ่งผลของการทำงานเป็นทีมสามารถแก้ไขปัญหาที่พบจากงาน วิจัยที่เกิดขึ้นในกลุ่มหรือกองลูกเสือได้ ดังที่ ทิพวัลย์ แสงไพฑูรย์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือ ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้จัดกิจกรรมลูกเสือ มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีทุกด้าน ยกเว้นด้านวัสดุอุปกรณ์ ที่มีปัญหาต่ำสุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอนก ทรัพย์มาก (อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547 : 73-80) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น มาจากหลายองค์ประกอบ คือ

- 1) การสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกให้กับชุมชน ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา และรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง
- 2) ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่จะกระตุ้นให้บุคลากรมีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำยอมรับฟังความคิดเห็น ต้องมีความซื่อสัตย์ เสียสละ มีความยุติธรรม และต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับครูทุกคนตลอดจนต้องเห็นความสำคัญของชุมชน และในทำนองเดียวกันเมื่อครูผู้จัดกิจกรรมมีอุดมการณ์ ภาวะผู้นำสูงก็ย่อมส่งผลถึงการพัฒนาคณะลูกเสือที่พึงประสงค์ของลูกเสืออย่างแน่นอน

การทำงานเป็นทีมเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ สามัญ การทำงานเป็นทีมต้องประกอบด้วย ดังนี้ 1) มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน 2) สมาชิกเปิดใจและร่วมมือกันแก้ปัญหา 3) มีการสนับสนุนไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4) สมาชิกร่วมมือกันและใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ 5) ใช้กระบวนการทำงานและการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม 6) ใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม 7) ทบทวนผลงานและวิธีการทำงาน 8) มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และ 9) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานอื่น (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2547 : 161) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุทธิชัย ธีรทศ (2552 : 111) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรม

ลูกเสือ กลุ่มลูกเสือโรงเรียนเขาย้อยวิทยา พบว่า การทำงานเป็นทีมต้องมี 1) กิจกรรมการจัดตั้ง คณะกรรมการลูกเสือ 2) กิจกรรมการจัดตั้งทีมครูผู้จัดกิจกรรมลูกเสือประจำระดับชั้น ทั้งสอง กิจกรรมทำให้ครูผู้จัดกิจกรรมมีหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน มีการประสานงานกับคณะกรรมการ ลูกเสือ หัวหน้าครูลูกเสือประจำระดับชั้นอย่างมีระบบ ทุกฝ่ายทำงานประสานกันอย่างลงตัว ทำให้การจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างราบรื่น สามารถที่จะขับเคลื่อนการจัดมวลกกิจกรรม ลูกเสือได้เป็นอย่างดี ทำให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข

การมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินงานกิจกรรม ลูกเสือสามัญ การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของ ปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุน และปฏิบัติงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง อ้างถึงในชัชวาลย์ ทัดศิวัช, 2551 : 31-32) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิชัย ธีรทศรี (2552 : 112) ได้ศึกษารูปแบบการบริหาร จัดการกิจกรรมลูกเสือกลุ่มลูกเสือ โรงเรียนเขาย้อยวิทยา พบว่า กิจกรรมลูกเสือได้สร้าง การมีส่วนร่วมของครูผู้จัดกิจกรรมลูกเสือ ได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อยครูผู้จัดกิจกรรมลูกเสือประจำ ระดับชั้น และการสร้างความตระหนักในการประเมินคุณภาพด้านลูกเสือ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิพวรรณ จันทรสถิตย์ (อ้างถึงใน สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2546 : 13) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดของการบริหารในยุคปัจจุบัน และสอดคล้องกับแนวคิดตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการจัดและการบริหารคำนึงถึงบุคลากรทุกฝ่าย การบริหารที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการทำงาน ทุกขั้นตอนการทำงานตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผล การบริหาร จัดการในรูปแบบดังกล่าวจึงให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกระดับ เป็นการเสริมสร้างความสามัคคี จึงเป็นการประกันความสำเร็จของการบริหารได้เป็นอย่างดี

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องประกอบด้วย การจัดเนื้อหาสาระให้ สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจ ความแตกต่าง มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัด ประสบการณ์จริง ให้คิดเป็นทำเป็น จัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานทั้งคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม พร้อมทั้งจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อ การมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่าย เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันตามศักยภาพของผู้เรียน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 35-36) และสอดคล้องกับเซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni, 1991 : 88-90 อ้างถึงใน สงบ ประเสริฐพันธ์, 2543 : 84-86) ได้สรุปการศึกษาว่าโรงเรียนที่ดีมีคุณภาพ นั้นควรมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) เสนอโปรแกรมการเรียน ที่หลากหลาย 3) จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนมีโครงสร้างการบริหาร ที่มุ่งสนับสนุน การเรียนการสอน ออกแบบโปรแกรมการเรียน เพื่อประกันความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน

4) สร้างบรรยากาศที่ดีแก่นักเรียน 5) ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร 6) เน้นการเสริมพลังอำนาจบุคลากรโดยการพัฒนา 7) เปิดโอกาสให้บุคลากรครูได้มีโอกาสในการร่วมบริหารในรูปแบบต่างๆ เช่น ตั้งเป็นทีมคณะกรรมการ กระจายอำนาจการทำงาน 8) สนับสนุนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 9) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนที่สำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ในสถานศึกษาประเภทที่ 1 จะประกอบด้วย 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ 7) ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 35-36)

จากเหตุผลดังกล่าวเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการตามข้อบังคับ คณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นลักษณะการปกครองการบริหารงานกองลูกเสือ และการส่งเสริมพัฒนาให้ลูกเสือในสถานศึกษาได้รับความก้าวหน้าตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยมีความสนใจวิเคราะห์องค์ประกอบ การบริหารจัดการลูกเสือสามัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เกี่ยวกับ 1) ภาวะผู้นำของบริหาร 2) การทำงานเป็นทีม 3) การมีส่วนร่วม และ 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยคาดว่าผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับสถานศึกษา ในการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญที่มีองค์ประกอบของภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญของสถานศึกษาของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือสามัญของครู เพื่อในกิจกรรมลูกเสือมีคุณภาพ

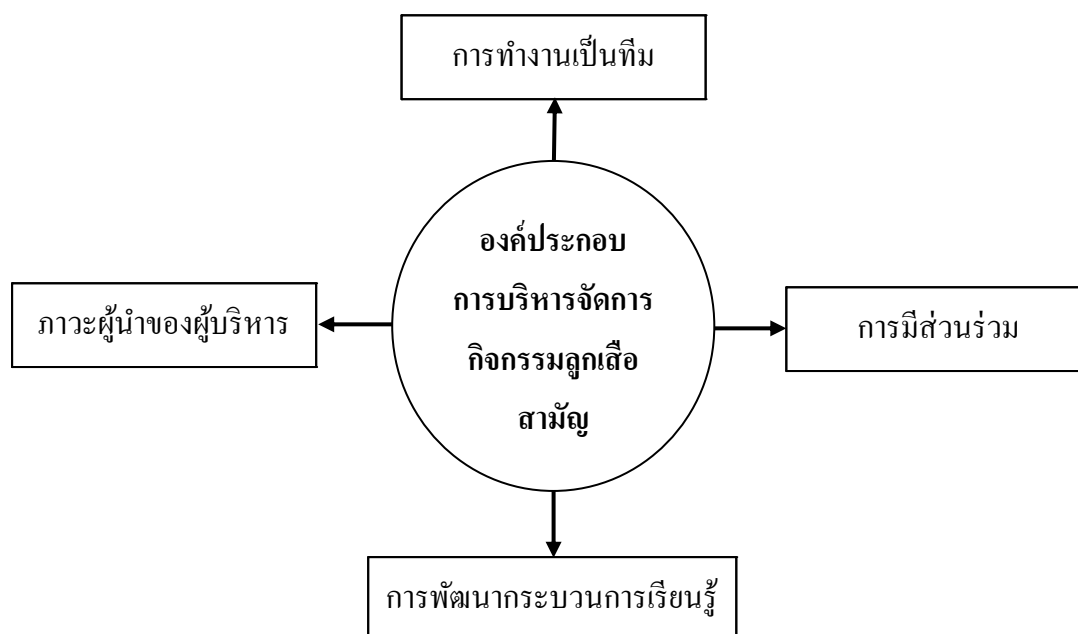
มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้กระบวนการลูกเสือที่ทำให้ลูกเสือเกิดการพัฒนาค้นเอง มีคุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม มีความเคารพในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ระบอบประชาธิปไตย และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

จากกรอบความคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ดังแสดงในภาพที่ 1 ผู้วิจัยได้สร้างแบบจำลองสมมติฐานการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แบบจำลองการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญ
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหาของการวิจัยประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารจัดการหลักสูตรลูกเสือสามัญของสถานศึกษา และการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนลูกเสือสามัญระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 515 คน จาก 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี 39 โรงเรียน อำเภอเขาย้อย 23 โรงเรียน และอำเภอบ้านแหลม 29 โรงเรียน รวม 91 โรงเรียน

3. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนลูกเสือสามัญระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – ประถมศึกษาปีที่ 6 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 248 คน จาก 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบุรี 39 โรงเรียน อำเภอเขาย้อย 23 โรงเรียน และอำเภอบ้านแหลม 29 โรงเรียน รวม 91 โรงเรียน

4. ขอบเขตด้านเวลา

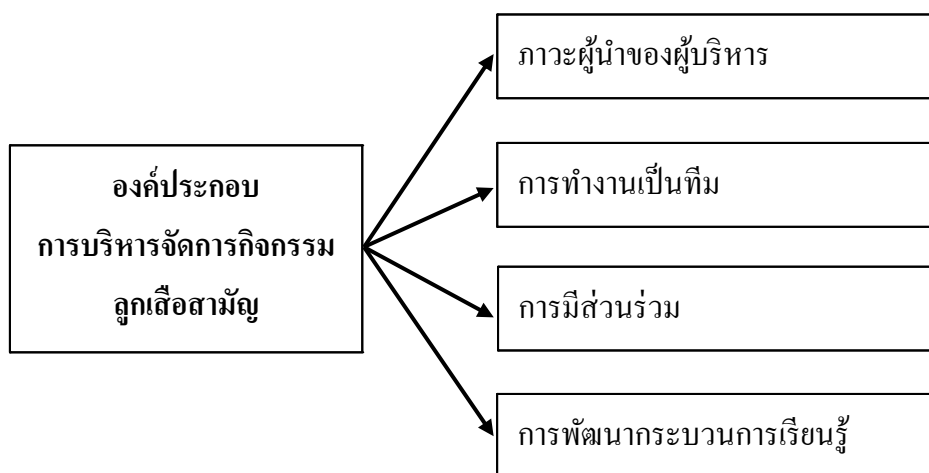
ระยะเวลาในการทดลองใช้ (Try Out) รูปแบบ ระหว่างวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2553 - 26 กันยายน พ.ศ. 2553 รวมเวลา 2 สัปดาห์

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย ระหว่างวันที่ 4 ตุลาคม 2553 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2553 รวมเวลา 4 สัปดาห์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีทางการบริหาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากกรอบแนวคิดรูปแบบ (Model) การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ กลุ่มลูกเสือโรงเรียนเขาย้อยวิทยาของ สุทธิชัย ริทาศรี (2552 : 12)

และได้สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดโดยศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดไว้ดังนี้ ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญ
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอให้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ดำเนินกิจกรรมที่มีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปรวมกัน โดยใช้เทคนิคและวิธีการบริหารต่างๆที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ และการควบคุมงาน เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญ หมายถึง องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อครูในการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือ ผลักดันผู้บังคับบัญชาลูกเสือในการปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ มีพฤติกรรมที่ทำให้ครูมีการทุ่มเทและมุ่งมั่นในการปฏิบัติกิจกรรม

ลูกเสือ มีการวางแผนงาน กำหนดทิศทางในการจัดการกิจกรรมลูกเสือ มีคุณลักษณะที่เป็นแบบอย่างตามระเบียบข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ มีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาผู้กำกับลูกเสือในระดับสูงขึ้น และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูที่ดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวัดภาวะผู้นำของผู้บริหารจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการประเมินจากครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญ

การทำงานเป็นทีม หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญที่มีการอภิปรายเปิดใจแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถในเรื่องของกิจกรรมลูกเสือ มีความเชื่อมั่นและไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือในการทำงาน มีกระบวนการในการตัดสินใจในกิจกรรมลูกเสือที่เหมาะสม มีลักษณะผู้นำและผู้ตาม มีการสรุป ทบทวนวิธีและผลการดำเนินงาน มีการเรียนรู้ปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเอง

การมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญที่มีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหา ค้นหาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ วางแผนดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ จัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ปฏิบัติกิจกรรมลูกเสือ ติดตาม ควบคุมการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ มีส่วนร่วมในการประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน ปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือสามัญที่มีการจัดเนื้อหาสาระของกิจกรรมตรงตามหลักสูตรลูกเสือสามัญ ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการฝึกทักษะในการเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ของลูกเสือสามัญ จัดกิจกรรมผู้เรียนให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในกิจกรรมลูกเสือสามัญ ครูและผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน มีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครองเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ครูมีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรมลูกเสือสามัญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
2. ได้แนวทางนโยบายการบริหารงานที่ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมลูกเสือสามัญ) ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของคณะลูกเสือแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3. ได้วางแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญในสถานศึกษา
4. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ได้เป็นแนวทางสู่การปฏิบัติการจัดกิจกรรมลูกเสือ